

**Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра державно-правових дисциплін та українознавства**

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ПРАВА
(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми: **Право**
(назва)

за спеціальністю: **D 8 Право**
(шифр, назва)

на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

Розробник:

Наталія БОНДАР, доцент, доктор філософії за спеціальністю 081
Право

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри ДПД та українознавства (назва кафедри)	протокол від 11.05. 2026 р. № 12
	Завідувач кафедри (підпис) Світлана ШЕСТАКОВА (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Ірина АРІСТОВА
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

Марина КУЗНЕЦОВА
(ПІБ)

Завідувач відділу аспірантури та докторантури

Світлана ЯРОЩУК

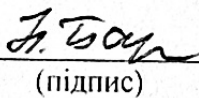
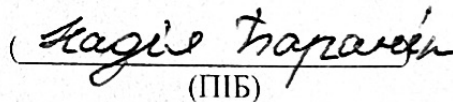
Рецензія на робочу програму (додається) надана: Вікторія СТРЕЛЬНИК
(ПІБ)

Тамара ЧЕРНАДЧУК
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 22.06 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Актуальні проблеми теорії права		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний/ДПД та українознавства		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	ОП – Право Спеціальність – D8 «Право»		
6.	Рівень НРК	8 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	3 семестр		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	
		20	30	
10.	Мова навчання	українська		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Бондар Наталія Анатоліївна, доцент, доктор філософії за спеціальністю 081 Право Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 114 г nataliia.bondar@snau.edu.ua		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Актуальні проблеми теорії права – курс, покликаний сформулювати у здобувачів знання щодо актуальних питань правового регулювання суспільних відносин, сучасних підходів до розуміння права та правоутворення, реалізації права та механізмів правозастосування, забезпечення та захисту прав людини, використання загальнотеоретичного категоріального апарату юриспруденції в юридичній освіті та професійній діяльності. Окрім того курс формує у здобувачів розуміння актуальних проблем, сутності права, специфіки системи, принципів та норм права, структуру правової системи та зв'язки між її основними елементами, особливості основних правових сімей. Курс орієнтує здобувача на сучасне розуміння права, яке гарантує межі свободи, сприяє попередженню конфліктів, уможливлює гідний вільний розвиток людини, існування та функціонування суспільства.		
13.	Мета освітнього компонента	Засвоєння здобувачами комплексу знань щодо актуальних проблем теорії права, компетентностей щодо використання загальнотеоретичного категоріального апарату юриспруденції в юридичній освіті та професійній діяльності.		

14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні таких освітніх компонентів як: Філософія науки, Методологія сучасного правознавства, Сучасні тенденції юридичної науки в умовах сталого розвитку 2. Освітній компонент є основою для подальших наукових досліджень у різних сферах права.
15.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surl.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surl.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковій перевірці підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
16.	Посилання на курс у Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=2274
17.	Ключові слова	Право, сталий розвиток, Цілі сталого розвитку, правова система, правові відносини, правові цінності, світоглядно-методологічні підходи до пізнання державно-правових явищ, категоріальний апарат теоретико-правової науки, проблеми сучасного правового життя, верховенство права, глобалізація

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента здобувач очікувано отримає...»	Як оцінюється РНД
ДРН1. Інтегрувати Цілі сталого розвитку ООН (зокрема ЦСР 16) у дослідження механізмів правоутворення та правозастосування, оцінювати ефективність правового регулювання суспільних відносин крізь призму забезпечення та захисту прав людини.	Проведення модульного та підсумкового контролю
ДРН2. Критично аналізувати внутрішні зв'язки елементів правової системи, компаративно оцінювати (зіставляти) особливості основних правових сімей світу та обґрунтовувати сучасні методологічні підходи до розуміння права.	Експрес-опитування, виконання індивідуального завдання
ДРН3. Валідувати та пропонувати новітні підходи до інтерпретації (тлумачення) норм і принципів права в юридичній практиці, моделювати правові механізми впровадження принципу верховенства права та захисту прав людини.	Експрес-опитування, виконання індивідуального завдання
ДРН4. Здійснювати системний бібліографічний та контент-аналіз профільних джерел, вітчизняних і зарубіжних наукових публікацій, релевантних цифрових ресурсів та наукометричних баз даних для формування доказової бази дослідження.	Індивідуальні завдання
ДРН5. Модернізувати та розвивати поняттєво-категоріальний апарат юридичної науки, концептуалізувати нові наукові терміни для розв'язання комплексних правових проблем у різних сферах суспільного життя.	Індивідуальні завдання
ДРН 6. Критично деконструювати та системно оцінювати складні правові явища й інститути, транслювати отримані теоретичні результати в інноваційну науково-педагогічну та експертно-юридичну діяльність.	Проведення модульного та підсумкового контролю
ДРН7. Моделювати й стратегічно прогнозувати варіанти розвитку складних та невизначених юридичних ситуацій (кейсів) за мінливих політико-правових і соціально-економічних умов.	Проведення модульного та підсумкового контролю

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота		Само стійна робота		
	Лк	П.з / семін. з	Лаб . з.		
ТЕМА 1. ВСТУП. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ПРАВОРОЗУМІННЯ 1.1.Вступ до курсу. 1.2. Чинники, що впливають на плюралізм праворозуміння 1.3. «Праворозуміння» як явище	2	2		10	1-10, 14, 19, 21, 37-38

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

1.4. Типологія праворозуміння та її критерії 1.5. Синтез основних типів праворозуміння чи їх надбань 1.6. Плюралізм типів праворозуміння та світова юридична практика 1.7. Проблема визначення права					
<i>ТЕМА 2. ПРАВОВІ ЦІННОСТІ. ПРИНЦИПИ ПРАВА</i> 2.1. Людина як творець, орієнтир і адресат права 2.2. Еволюція прав людини. Покоління прав людини. 2.3. Міжнародні і європейські стандарти прав людини та їх вплив на правовий статус особистості і поступальний розвиток права 2.4. Природа принципів права 2.5. Поняття принципів права та їх класифікація	-	2		10	1-14, 19, 21-38
<i>ТЕМА 3. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ПРАВОВІДНОСИНИ</i> 3.1. Поняття правового регулювання. Правове регулювання і правовий вплив 3.2. Предмет правового регулювання 3.3. Методи, способи і типи правового регулювання 3.4. Поняття та основні ознаки правовідносин. Склад (структура) правовідносин 3.5. Суб'єкти правовідносин. Поняття правосуб'єктності 3.6. Зміст правовідносин 3.7. Об'єкти правових відносин 3.8. Юридичні факти та їх класифікація	2	4		10	1-10, 14, 19
<i>ТЕМА 4. ПРАВО І ДЕРЖАВА</i> 4.1. Держава як правовий інститут 4.2. Специфічні ознаки держави та їх зв'язок з правом 4.3. Взаємодія держави і права та її аспекти. Сфери і способи впливу держави на право 4.3.1. Держава і правове регулювання 4.3.2. Державна правотворчість та формальна визначеність і загальнообов'язковість права 4.3.3. Держава і реалізація права 4.4. Способи впливу права на державу. Право і закон 4.4.1. Легітимність державної влади 4.4.2. Правове конституювання і організація державної влади	-	4		10	1-10, 19

4.4.3. Особливості взаємодії права і держави за різних форм правління та устрою 4.4.4. Межі державного втручання у приватне життя людей (громадян) та суспільне життя і право 4.4.5. Право і забезпечення контролю за діяльністю державної влади 4.4.6. Право як засіб комунікації держави із своїми громадянами та іншими суб'єктами права 4.4.7. Право і державний примус 4.4.8. Протиріччя між правом і державою					
<i>ТЕМА 5. НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА, СИСТЕМА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ</i> 5.1. Поняття норми права та її ознаки 5.2. Структура норми права 5.3. Види норм права 5.4. Норми права і принципи права 6.1. Вертикальна (ієрархічна) та горизонтальна (галузева) структури системи нормативно-правових актів	2	4		8	1-10, 14, 19.
<i>ТЕМА 6. ПРАВОТВОРЕННЯ І ПРАВОТВОРЧІСТЬ (НОРМОТВОРЧІСТЬ)</i> 6.1. Правотворення та його відмінності від правотворчості 6.2. Функції та принципи правотворчості 6.3. Суб'єкти правотворчості 6.4. Види правотворчості 6.5. Основні стадії правотворчості 6.6. Суд і правотворення	-	4		10	1-10, 14, 19, 21, 37-38
<i>ТЕМА 7. РЕАЛІЗАЦІЯ І ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ПРАВА</i> 7.1. Поняття реалізації норм права та її форми 7.2. Застосування норм права та його особливості. Ознаки правозастосовної діяльності 7.3. Стадії застосування норм права 7.4. Основні вимоги до правозастосування 7.5. Акти застосування норм права, їх види 7.6. Прогалини в нормативних актах та способи їх подолання. Аналогія права і аналогія закону 7.7. Юридичні колізії та способи їх подолання	2	4		10	1-10, 14, 19, 21, 37-38 .
<i>ТЕМА 8. ЮРИДИЧНА МОВА. ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА</i>	2	4		20	1-10, 19, 22, 24, 32

НОРМОТВОРЧОСТІ, ТЕОРІЯ ЮРИДИЧНОЇ АРГУМЕНТАЦІЇ 8.1. Особливості юридичної мови. Важливість мови юриста для професійної діяльності 8.2. Вимоги, які ставляться до якості юридичної мови 8.3. Поняття юридичної фрази та її структурні елементи 8.4. Поняття юридичної техніки. Юридична техніка нормотворчості 8.5. Складові юридичної техніки: юридична термінологія, юридичні конструкції 8.6. Юридичні конструкції 8.7. Юридичне тлумачення 8.8. Становлення та еволюція вчення про юридичну аргументацію: від стародавніх філософських шкіл до складової загальної теорії права 8.8. Моделі (типи) юридичної аргументації 8.9. Особливості судової аргументації 8.10. Правила юридичного дискурсу					
ТЕМА 9. НАЦІОНАЛЬНІ І МІЖНАРОДНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ ТА ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ 9.1. Міжнародні і національні правові системи: спільні риси та особливості 9.2. Взаємодія міжнародних і національних правових систем 9.3. Співвідношення міжнародних договорів і національного законодавства України 9.4. Значення рішень Європейського суду з прав людини для правової системи України 9.5. Вплив національного права на міжнародне право 9.6. Правова система ЄС та її співвідношення з міжнародними і національними правовими системами	2	4		8	1-14, 19
Разом	20	30		100	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН1. Інтегрувати Цілі сталого розвитку ООН	Проведення лекційних та практичних занять за	8	Опрацювання літератури, в т.ч.	12

(зокрема ЦСР 16) у дослідження механізмів правоутворення та правозастосування, оцінювати ефективність правового регулювання суспільних відносин крізь призму забезпечення та захисту прав людини.	відповідною тематикою.		наукових публікацій щодо актуальних проблем теорії права.	
ДРН2. Критично аналізувати внутрішні зв'язки елементів правової системи, компаративно оцінювати (зіставляти) особливості основних правових сімей світу та обґрунтовувати сучасні методологічні підходи до розуміння права.	Проведення лекційних та практичних занять за відповідною тематикою. Застосування методу «проблемної» лекції, тематичної дискусії, евристичної бесіди, «круглого столу», «мозгової атаки», аналізу конкретних ситуацій.	8	Ознайомлення з науковими публікаціями, підготовка до тематичної, евристичної дискусії, круглого столу.	12
ДРН3. Валідувати та пропонувати новітні підходи до інтерпретації (тлумачення) норм і принципів права в юридичній практиці, моделювати правові механізми впровадження принципу верховенства права та захисту прав людини.	Проведення лекційних та практичних занять за відповідною тематикою. Застосування методу «проблемної» лекції, тематичної дискусії, евристичної бесіди, «круглого столу», «мозгової атаки», аналізу конкретних ситуацій.	6	Ознайомлення з науковими публікаціями, підготовка до тематичної, евристичної дискусії, круглого столу.	14
ДРН4. Здійснювати системний бібліографічний та контент-аналіз профільних джерел, вітчизняних і зарубіжних наукових публікацій, релевантних цифрових ресурсів та наукометричних баз даних для формування доказової бази дослідження.	Визначення комплексу актуальних питань характерних для сучасної науки у сфері альтернативного врегулювання спорів.	8	Ознайомлення з науковими публікаціями, підготовка до тематичної, евристичної дискусії, круглого столу.	14
ДРН5. Модернізувати та розвивати поняттєво-категоріальний апарат юридичної науки, концептуалізувати нові наукові терміни для розв'язання	Вдосконалення навичок аналізу законодавства та практики проблемних питань правового регулювання у цій сфері.	8	Підбір та аналіз нормативного матеріалу, наукових публікацій та судової практики за обраним напрямком	14

комплексних правових проблем у різних сферах суспільного життя.			дослідження.	
ДРН 6. Критично деконструювати та системно оцінювати складні правові явища й інститути, транслювати отримані теоретичні результати в інноваційну науково-педагогічну та експертно-юридичну діяльність.	Обговорення у ході практичних занять окремих проблемних аспектів характерних для сучасного стану правових відносин.	8	Формулювання власної обґрунтованої позиції з проблемних питань правового регулювання.	14
ДРН7. Моделювати й стратегічно прогнозувати варіанти розвитку складних та невизначених юридичних ситуацій (кейсів) за мінливих політико-правових і соціально-економічних умов.	Вдосконалення навичок здобувачів щодо визначення напрямку дослідження, формулювання робочих гіпотез досліджуваних проблем, їх підтвердження чи спростування, а також формулювання науково обґрунтованих висновків.	8	Підготовка та публікація наукових праць за обраним напрямком дослідження.	16
Всього годин		50		100

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практичне заняття 1. ТЕМА 1. ВСТУП. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ПРАВОРОЗУМІННЯ	5 балів /5%	До 2 тижня
2.	Практичне заняття 2. ПРАВОВІ ЦІННОСТІ. ПРИНЦИПИ ПРАВА	5 балів /5%	До 3 тижня
3.	Практичне заняття 3. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ПРАВОВІДНОСИНИ	5 балів /5%	До 4 тижня
4.	Тестування за опрацьованими темами	10 балів /10%	До 4 тижня
5.	Практичне заняття 4. ПРАВО І ДЕРЖАВА	5 балів /5%	До 5 тижня
6.	Практичне заняття 5. НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА, СИСТЕМА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТИВ	5 балів /5%	До 6 тижня
7.	Практичне заняття 6. ПРАВОТВОРЕННЯ І ПРАВОТВОРЧІСТЬ (НОРМОТВОРЧІСТЬ)	5 балів /5%	До 7 тижня
8.	Практичне заняття 7. РЕАЛІЗАЦІЯ І ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ПРАВА	5 балів /5%	До 8 тижня
9.	Практичне заняття 8. ЮРИДИЧНА МОВА. ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА НОРМОТВОРЧОСТІ, ТЕОРІЯ ЮРИДИЧНОЇ АРГУМЕНТАЦІЇ	5 балів /5%	До 9 тижня

10.	Практичне заняття 9. НАЦІОНАЛЬНІ І МІЖНАРОДНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ ТА ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ	5 балів /5%	До 10 тижня
11.	Тестування за опрацьованими темами	15 балів /15%	До 10 тижня
12.	Іспит	30 балів /30%	За розкладом сесії

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Практичне заняття 1. <i>ТЕМА 1. ВСТУП. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ПРАВОРОЗУМІННЯ</i>	<i>1 бал</i> Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	<i>2 бала</i> Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	<i>3 балів</i> Виконано усі вимоги завдання.	<i>4-5 балів</i> Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 2. <i>ПРАВОВІ ЦІННОСТІ. ПРИНЦИПИ ПРАВА</i>	<i>1 бал</i> Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	<i>2 бала</i> Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	<i>3 балів</i> Виконано усі вимоги завдання.	<i>4-5 балів</i> Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 3. <i>ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ПРАВОВІДНОСИНИ</i>	<i>1 бал</i> Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	<i>2 бала</i> Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до	<i>3 балів</i> Виконано усі вимоги завдання.	<i>4-5 балів</i> Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.

2 Зазначити компонент сумативного оцінювання

3 Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

		питання.		
Тестування за опрацьованими темами	0-3 бали	3-5 балів	5-7 балів	7-10 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Практичне заняття 4. <i>ПРАВО І ДЕРЖАВА</i>	1 бал	2 бала	3 балів	4-5 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилوک.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 5. <i>НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА, СИСТЕМА НОРМАТИВНО- ПРАВОВИХ АКТІВ</i>	1 бал	2 бала	3 балів	4-5 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилوک.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 6. <i>ПРАВОТВОРЕННЯ І ПРАВОТВОРЧІСТЬ (НОРМОТВОРЧІСТЬ)</i>	1 бал	2 бала	3 балів	4-5 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилوک.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 7. <i>РЕАЛІЗАЦІЯ І ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ПРАВА</i>	1 бал	2 бала	3 балів	4-5 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною	Більшість вимог виконано, але окремі складові	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість,

	кількістю помилок.	відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.		запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 8. ЮРИДИЧНА МОВА. ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА НОРМОТВОРЧОСТІ, ТЕОРІЯ ЮРИДИЧНОЇ АРГУМЕНТАЦІЇ	<i>1 бал</i>	<i>2 бала</i>	<i>3 балів</i>	<i>4-5 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 9. НАЦІОНАЛЬНІ І МІЖНАРОДНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ ТА ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ	<i>1 бал</i>	<i>2 бала</i>	<i>3 балів</i>	<i>4-5 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Тестування за опрацьованими темами	<i>0-4 бали</i>	<i>5-8 балів</i>	<i>9-13 балів</i>	<i>14-15 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Іспит	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані із значними помилками або не виконані	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані з помилками	Здобувач достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані	Здобувач гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані

5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Експрес-опитування після вивчення тем 1-2,3-4, 5-7, 8-9.	Експрес-опитування після вивчення тем 1-2,3-4, 5-7, 8-9.
2	Проходження тестування поточного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Проходження тестування поточного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем
3	Самооцінювання	Самооцінювання
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час занять	Усний зворотний зв'язок від викладача під час занять
5	Взаємооцінювання	Взаємооцінювання
6	Письмовий зворотний зв'язок на есе, реферати, мультимедійні презентації, статі, тези доповідей.	Письмовий зворотний зв'язок на есе, реферати, мультимедійні презентації, статі, тези доповідей.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основна:

1. Загальна теорія права. Нормативний курс: підруч. для студ.юристів /. Кол. авт.; за ред. доктора юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. 2-ге вид., стереотип. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 596 с.
2. Машков А.Д. Теорія держави і права: підручник. Київ: Алерта, 2024, 452 с.
3. Загальна теорія права та держави : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти Національного університету «Одеська юридична академія», факультетів: ФПС, СПФ, ФМПВ/ А. Ф. Крижановський, Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвеева, С. М. Скуріхін, В. Є. Іванчук. Одеса : Фенікс, 2022. 258 с. (Сер. «Навчально-методичні посібники»): <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/16059>
4. Крестовська Н. М. , Матвеева Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести. К.: Юрінком Інтер, 2023. 584 с.
5. Теорія держави і права: навч. посіб. для підготов. до іспитів / [упоряд.: І. В. Тетарчук]. К. : Центр учб. л-ри, 2022. 302 с.

Додаткові джерела

6. **Bondar, N.,** Ridel, T. & Strelnyk, V. (2026). ENSURING ACCESS TO THE EDUCATIONAL PROCESS IN TIMES OF WAR: THE CHALLENGES OF TODAY. Turkish Online Journal of Distance Education, 27(2), 305-319. <https://izlik.org/JA93AM78AZ>
7. STRELYNYK, V., VOLCHENKO, N., **BONDAR, N.,** & KUZNETSOVA, M. (2026). Legal liability for environmental damage caused by armed conflict: international and national legal aspects (the case of Ukraine). *Revista Jurídica Portucalense*, 1(39), 239–257. [https://doi.org/10.34625/issn.2183-2705\(39.1\)2026.ic-11](https://doi.org/10.34625/issn.2183-2705(39.1)2026.ic-11)
8. Бондар Н.А. Архітектура правових цінностей та прав людини: теоретико-методологічний вимір. Вектори розвитку: синергія права, соціальних гарантій та геопросторових вимірів сталого розвитку: колективна монографія. Izdevniecība "Baltija Publishing" (м. Рига, Латвія). 2026. С. 32-49
DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-649-2-3>
9. Нежевело В.В., **Бондар Н.А.,** Глуховцов Є.В. Романо-германська правова традиція як фундамент земельного права України: теоретичні та прикладні аспекти рецепції римського права. *Науковий вісник УжНУ. Серія "Право"*. 2026. Випуск 95. С.

10. **Бондар Н.А.**, Басва Д.С. Правовий нігілізм і довіра до права: філософсько-правовий вимір та їх співвідношення. *Приватне та публічне право*. 2026. №2. С. 3-8 DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5666.2026.2.1>
11. **Бондар Н.А.**, Шишло Н.С. Екологізація права як інструмент реалізації концепції сталого розвитку. *Науковий вісник УжНУ. Серія "Право"*. 2026. Випуск 93. Ч.1. С. 35-41. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.1.5>
12. **Бондар Н.А.**, Сухонос Є.О. Правові цінності та етичні стандарти в професійній діяльності правника: теоретико-прикладний вимір. *Правові новели*. 2026. №28. С.18-24 DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2026.28.2>
13. Ivanov, A., Pienov, V., Shyrobokov, Y., Makarevych, O., & **Bondar, N.** (2025). Ensuring Social Security and State Stability in Wartime Conditions: Mechanisms and Strategies. *Journal of Lifestyle and SDGs Review*, 5(1), e03923. <https://doi.org/10.47172/2965-730X.SDGsReview.v5.n01.pe03923>
14. **Бондар Н.А.**, Дорошенко А.С. Екологічні права як інтегративна складова системи прав людини: теоретико-правові засади. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 5. Ч. 2. С. 23-29. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.2.3>
15. **Бондар Н.А.**, Однороб В.С. Екологічна держава та право людини на безпечне довкілля: теоретико-правовий аналіз і виклики для України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 5. Ч 2. С. 30-35. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.2.4>
16. Стрельник В.В., **Бондар Н.А.** Вплив війни на трансформацію освітнього процесу та забезпечення права на освіту: виклики та перспективи дистанційного навчання в Україні. *Приватне та публічне право*. 2025. № 2. С. 10-15 DOI 10.32782/2663-5666.2025.2.2 http://pp-law.in.ua/archive/2_2025/4.pdf
17. **Бондар Н.А.**, Головій В.О. Тенденції розвитку національних правових систем в умовах глобалізації: окремі аспекти. *Порівняльно-аналітичне правознавство*. 2024. № 6. С. 30-34 DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.3>
18. **Бондар Н.А.**, Гримайло М.О., Гапонов Р.Р. Право на освіту в системі прав людини: окремі аспекти. *Соціологія права*. 2024. №3-4. С. 30-35 DOI <https://doi.org/10.37687/2413-6433.2024-3-4.5> <http://soclaw.idpnan.kyiv.ua/archive/2024/3-4/7.pdf>
19. **Бондар Н.А.**, Крамінська А.Г. Верховенство права в умовах сталого розвитку. Удосконалення напрямів розвитку України в умовах сучасної світової кон'юнктури: кол. моногр. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2023. С. 141-146. URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2023/10/mon-new-28.10.23.pdf>
20. **Бондар Н.А.**, Міщенко М.С. Свобода як правова цінність: природа та особливості. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. №5. С. 26-31. URL: https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/10/APP_05_2023_FINAL.pdf DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.05.3>
21. **Бондар Н.А.**, Осетров Р.В. Інституційне та функціонально-правове забезпечення екологічної функції держави. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 11-16. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/284362> , DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.1>
22. **Бондар Н.А.**, Стрельник В.В. Методологія наукового дослідження теоретико-правових факторів впливу на розвиток юридичної освіти в умовах глобалізації. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2023 р. №2. URL: www.lsej.org.ua. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-2/21>
23. Барабаш О.О., Цуркан-Сайфуліна Ю.В. Правова культура як елемент ефективності заохочувальних норм у процесі розвитку правової політики держави. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 5 С. 544-546. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-5/137>
24. Котуха О.С., Цуркан-Сайфуліна Ю.В. Вплив правової політики на формування заохочувального механізму правового регулювання і правової культури в сучасному українському суспільстві. *Правові новели*. 2024. № 22. С. 28-35. DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2024.22.04>

25. Цуркан-Сайфуліна Ю. В. Примусові заходи виховного характеру: правова природа та види. Київський часопис права. №2, 2025. С.380–387. <https://doi.org/10.32782/klj/2025.2.51>
26. Воляннюк Т. А. Образ держави: генеза поняття та основні підходи до розуміння у сучасній науці. Держава та регіони. Серія: Право, 2023, 2 С. 305-310.
27. Іванов, В. П. Юридичні наслідки зловживання матеріальним правом. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право, 1(90), 2025 С.60-68.
28. Кобзар О., Романов М.. Особливості реалізації правоохоронної функції держави в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні. Науковий вісник Київського інституту Національної гвардії України, 2023, 2: С. 79-86.
29. Кравчук, В. М. Участь інститутів громадянського суспільства у правоохоронній діяльності держави. Актуальні питання права та соціально-економічних відносин: Збірник наукових статей. Кропивницький: Вид-во ЦІРоЛ, 2023, 110-114.
30. Кисельова, О. М. Роль громадянського суспільства у розбудові сучасної соціальної держави: конституційно-правові засади. Центральноукраїнський вісник права та публічного управління, (2), 2024 С.38-43.
31. Наливайко, О. І. Вплив трансформації правової системи України на розвиток теорії держави і права. Аналітично-порівняльне правознавство, 2024, 5: 36-41.
32. Наумик, А., Кондратова, Я., Сидоренко, Н. Громадянське суспільство і правова держава в контексті сучасної державно-політичної думки: теоретико-практичний дискурс та генезис. Матеріали конференцій МНЛ, 26 квітня 2024 р., м. Одеса, С. 51-52.
33. Римаренко, С. Нація-держава та/чи держава-нація. Регіональні студії, (40), 2025 С.166-169.
34. Філіпов, В.; Богайчук, В. Громадянське суспільство і національна держава в Україні. Вісник Національного університету оборони України, 2024, С. 169-178.
35. Федірко, І. П.; Косілова, О. І. Громадянське суспільство і держава: напрямки взаємодії. Politology bulletin, 2023, 90 С. 302-312
36. Федуняк, І. О., Кушлик, В. Б. (2025). Правова культура та юридична відповідальність: взаємозалежність і вплив на забезпечення правопорядку в сучасному суспільстві. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право, 5(91), 2025 С. 266-270.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
2. <http://www.minagro.kiev.ua> - Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства.
3. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
4. <http://www.urist.in.ua> - Первый украинский юридический форум.
5. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».